

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1279/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.37.795/2022/12. számú végzése és a Győri Törvényszék 10.K.700.404/2023/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő útján (dr. Németh Soma ügyvéd) alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott döntés a következő.
- [3] A Kúria 2023. március 2-án meghozott Kfv.V.37.795/2022/12. számú végzése és a Győri Törvényszék 2023. április 26-án meghozott 10.K.700.404/2023/7. számú ítélete.
- [4] Az indítványozó által kifogásolt ügy lényege a következő.
- [5] 1.1. A Győri Rendőrkapitányság (továbbiakban: elsőfokú hatóság) a 2021. január 18-án kelt 08010-130/109-4/2021.kkt. számú határozatával az indítványozót közlekedési szabályszegés elkövetése miatt 50 000 Forint közigazgatási bírság megfizetésére kötelezte.
- [6] 1.2. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Győr-Moson-Sopron Vármegyei Rendőr-főkapitányság 2021. március 17-én kelt 08000/1698-5/2021.ált. számú határozatával az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta.
- [7] A határozat indokolása szerint az indítványozó a jól látható helyen elhelyezett „Kötelező haladási irány” közúti jelzőtáblát figyelmen kívül hagyta, járművével szabálytalanul kis ívben jobbra kanyarodott, ezért magatartásával megsértette a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 13. § (1) bekezdés a) pontját, valamint a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 20. § (1) bekezdés k) pont *kg)* alpontját.

- [8] A határozat indokolása szerint az indítványozó – meghallgatása során – elismerte, hogy megállt Győr, Szent Imre út és a Bajnok utca kereszteződésében, a jármű elejével kissé a Bajnok utca irányába fordulva, s mivel az utcában rendőröket észlelt, a nemrég vásárolt gépjárműve papírjait kezdte keresni. Arra vonatkozóan, hogy miért a kereszteződésben állt meg, nem tudott elfogadható választ adni. Meghallgatása során kérte a szabályszegéséről készült felvételt.
- [9] A másodfokú hatóság megállapította, hogy az intézkedő rendőrök szolgálati járművében volt üzemelő fedélzeti kamera, azonban egy másik intézkedés alá vont gépjármű kitakarta az indítványozó mozgását. A tanúként kihallgatott járőrök egybehangzóan nyilatkozták, hogy vizuálisan észlelték az indítványozó bekanyarodását, amit nem kis sebességgel, hanem lendületesen, határozottan és folyamatosan hajtott végre. Az egyik járőr az irányjelző használatát is látta, amely a szabályszegés elkövetését erősíti meg. A járőrök csak az indítványozó bekanyarodását, és az azt követő megállását követően adtak le karjelzést annak érdekében, hogy az indítványozót ellenőrzés alá vonják.
- [10] 1.3. Az indítványozó kereseti kérelmében a másodfokú határozat elsőfokú határozatra kiterjedő megsemmisítését kérte. Hivatkozása szerint a kereszteződésnél megállt, rendőri intézkedést tapasztalt. Elkezdte keresni a gépjármű papírjait és biztosítását, mert 1-2 nappal azelőtt vásárolta a gépjárművet. Ekkor a rendőr karjelzéssel a Bajnok utcába intette. Szabályszegést nem követett el. Sejtve, hogy nézeteltérés lesz, a telefonján hangfelvételt indított. Kiszállt a gépjárműből, vita alakult ki a rendőrrel, aki intézkedés közben nekirántotta a szolgálati gépjármű ajtaját, amely a torkának csapódott, amelytől földre zuhant. A rendőrkapitányságon történt meghallgatásán ellenséges helyzet alakult ki, amely megghiúsította a további bizonyítást. Keresetében bizonyítási indítványt is előterjesztett.
- [11] A Győri Törvényszék a 2022. augusztus 29-én meghozott 10.K.700.522/2021/39. számú ítéletével a másodfokú határozatot az elsőfokú határozatra kiterjedő hatállyal megsemmisítette. Megállapította, hogy az indítványozó a Bajnok utcába a rendőri karjelzésnek eleget téve hajtott be, ez pedig nem lehet közlekedési szabályszegés alapja. Az indítványozó kép- és hangfelvételeinek perben történő csatolását lehetővé tette, arra való hivatkozással, hogy az indítványozó azt korábban a hatóság megfelelő tájékoztatása hiányában nem tudta csatolni. A Törvényszék ugyanakkor megállapította, hogy azok a kereset alátámasztására alkalmatlanok, mivel a szabályszegést követően készültek.
- [12] 1.4. Az alperes másodfokú hatóság felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte.
- [13] A Kúria a 2023. március 2-án meghozott, indítvánnyal támadott Kfv.V.37.795/2022/12. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

- [14] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, és a per tárgya szempontjából téves értékelésével hozta meg ítéletét. Megállapította, hogy a per eldöntése szempontjából nem annak van jelentősége, hogy az indítványozó a gépjárművével mennyiben (milyen távolságra) haladt be a Bajnok utcába, hanem annak, hogy a Szent Imre úton a kötelező haladási irány tiszteletben tartásával vezette-e a gépjárművét. Az indítványozó nem vitatta, hogy gépjárművével a Bajnok utcai kereszteződésben a Szent Imre úttal párhuzamos kerékpársáv előtt állt meg. Magyarázatot arra nem adott, hogy milyen okból állt meg a kereszteződésben, azt viszont előadta, hogy az intézkedő rendőroket meglátva keresni kezdte a gépjárművel, a vezetéssel kapcsolatos okmányait, majd a rendőrjárőr intézkedésére haladt be a Bajnok utcába. A Kúria rögzítette, hogy a Szent Imre úton a kötelező haladási iránynak megfelelően haladva a Bajnok utcában a rendőri intézkedés a sarki telken lévő ház miatt már csak akkor észlelhető, ha a Bajnok utca vonalában halad a gépjármű. Ezért az indítványozónak ahhoz, hogy megállás után az okmányait keresni kezdje, a kötelező haladási irányt már meg kellett sértenie.
- [15] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás – a rendőrségi kamerafelvétel beszerzésének kivételével – célszerűtlen, a per tárgyával össze nem függő bizonyításnak minősült. A Kúria hangsúlyozta, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a lekanyarodás ténye megállapítható. A szabályszegésről felvett jegyzőkönyv, a rendőrjárőri jelentések a Kp. 78. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 323. § (1) bekezdése alapján közokiratnak minősülnek, amelyek tartalmát az ellenkező bizonyításáig valódinak kell tekinteni. A perbeli közokiratokkal szemben egy korábban intézkedés alá vont gépjármű vezetőjének tanúvallomása, illetve a rendőrjárőrök tanúvallomásai közti vélt ellentmondás nem alkalmas a szabályszegés cáfolatára. A rendőrjárőrök jelentésükben, valamint a rendőrségi és a bírósági meghallgatásuk alkalmával egyezően nyilatkoztak arról, hogy az indítványozó a Bajnok utcába történő bekanyarodást megkezdte. Nincs jelentősége, hogy ezt követően saját elhatározásából, vagy a rendőr intésére állt meg. A rendőrjárőrök vallomása tehát nem cáfolja a hatóság által megállapított határozati tényállást. Nem alkalmas a tanúk kijelentése sem a szabályszegés elkövetésének cáfolatára, mivel a közlekedési szabályszegés a kötelező továbbhaladási irány megsértéséből áll, így nem releváns, hogy milyen mélységben állt meg az indítványozó a Bajnok utcában a Szent Imre útról letérve.
- [16] A Kúria megállapította azt is, hogy az elsőfokú bíróság nyilvánvalóan okszerűtlenül értékelte a fedélzeti kamerafelvételt is: a felvételen ugyan valóban látszik, hogy a rendőr az indítványozói gépkocsit nem félre állítja (leinti), hanem közeledésre ösztönzi, ebből azonban okszerűen kizárólag az a következtetés vonható le, hogy az indítványozói gépkocsi a Bajnok utcába befordulva állt ekkor.
- [17] Mindezekén túl megállapítható volt, hogy az indítványozó rendőrségi meghallgatásán részletes, jogszabályokkal alátámasztott kioktatásban részesült a bizonyítással

kapcsolatosan a jogairól és a kötelezettségeiről. Nyilatkozata alapján megállapítható volt, hogy a rendőrségi eljárásban lehetősége volt a bizonyítékai előterjesztésére, amely elől azonban kifejezetten elzárkózott, majd bizonyítékait a keresetleveléhez sem csatolta, azt csak utóbb tette meg annak ellenére, hogy a Kp. 78. § (3) bekezdése szerint bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátására legkésőbb az első tárgyaláson van lehetőség. A bizonyítási eszközök és indítványok előterjesztésére az elsőfokú bíróság a per első tárgyalásán fel is hívta a feleket. Az elsőfokú bíróság ezen tényeket, illetve eljárásjogi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva fogadta el az indítványozó által készített kép-és hangfelvételeket bizonyítási eszközként.

- [18] Mindezek folytán a Kúria a jogerős ítéletet – a megváltoztatási jogkör hiánya miatt – a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Az elsőfokú bíróságnak az új eljárás során ítéletét a Kúria végzésében foglaltak szerint annak megállapításával kell meghoznia, hogy az indítványozó a közlekedési szabályszegést elkövette.
- [19] 1.5. A megismételt eljárásban a Győri Törvényszék 2023. április 26-án meghozott, indítvánnyal támadott 10.K.700.404/2023/7. számú ítéletével az indítványozó kereseti kérelmét elutasította.
- [20] A Törvényszék a Kp. 78. § (3) bekezdésére hivatkozással megállapította, hogy az indítványozó az általa megjelölt tanú kihallgatását, illetve a rendőrségi gépjármű fedélzeti kamerája felvételének beszerzését a keresetlevelében indítványozta először, illetve az alperesi jogi képviselő az első tárgyaláson indítványozta további tanúk kihallgatását. Ezeknek a bizonyítási indítványoknak a Törvényszék eleget tett.
- [21] A Törvényszék az ekként rendelkezésre álló bizonyítékokat értékelve megállapította, hogy a helyszínen lévő (nem rendőr) tanú vallomása feleltethető meg kizárólag a fedélzeti kamera által készített mozgóképfelvételen látható eseménysorozatnak, miközben a rendőrök vallomásai között ellentét áll fenn. A fedélzeti kamera által készített mozgóképfelvételen a hatóság által hivatkozott lendületes bekanyarodás nem látható, ezzel szemben egy lassabb mozgás megkezdése látható a felvételen. A tanúvallomás és a kamerafelvétel alapján megállapítható, hogy az indítványozói gépjármű álló helyzetből, rendőri karjelzésre kezdte meg haladását a Bajnok utcában. Mivel az indítványozói gépjármű feltűnése és a rendőri karjelzés között nagyon rövid idő telt el, illetve az egyik rendőr lendületesen kifelé indult a Bajnok utcából, hogy befelé irányuló mozgásra ösztönözze az indítványozói gépjárművet, az az álláspont nyer megerősítést, hogy valószínűsíthetően az indítványozó a kerékpársáv előtt állhatott meg. Ezt erősíti az elfogulatlanul tekinthető tanú vallomása is. A kúriai végzés alapján pedig mindebből az a következtetés vonható le, hogy a haladásra ösztönző karjelzéskor az indítványozói gépjármű már a Bajnok utcába befordulva állt. Vagyis az indítványozó a „Kötelező haladási irány” tábla jelzése ellenére megállt a Szent Imre út és a Bajnok utca kereszteződésében, megkezdte a kanyarodó manővert

a Bajnok utca irányába, azonban a kerékpársáv előtt megállt. Elkövette tehát a szabályszegést.

- [22] Az indítványozó által a másodfokú hatósági eljárás során tartott meghallgatás során csatolni kívánt hangfelvételek és képfelvételek vonatkozásában a Törvényszék megállapította, hogy az indítványozó részletes kioktatásban részesült, lehetősége volt a rendőrségi eljárásban a bizonyítékai előterjesztésére, azonban attól elzárkózott, bizonyítékait utóbb a keresetlevélhez sem csatolta.
- [23] 2. Ezt követően az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben indítványozta a Kúria Kfv.V.37.795/2022/12. számú végzése és a Győri Törvényszék 10.K.700.404/2023/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint az eljárás során sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő joga.
- [24] Az indítványozó szerint sérült a tisztességes eljáráshoz való joga, mivel a Kúria felülmérlegelte a Győri Törvényszék jogerős ítéletében foglaltakat. A jogerős ítéletnek nem volt a felülmérlegelés tilalmát áttörni engedő hibája: sem iratellenesség, sem logikai ellentmondás, sem pedig nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés. A tisztességtelen felülmérlegelés eredményeként a Kúria kötelezése folytán az ítéletet a Győri Törvényszék annak ellenére volt köteles meghozni, hogy az abban foglaltakkal messzemenőleg nem értett egyet. Ebből fakadóan a Győri Törvényszék megismételt eljárásban hozott ítélete is sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglaltakat.
- [25] A Kúria végzése egyértelműen meghatározta azt, hogy a bíróság köteles megállapítani, hogy az indítványozó a szabályszegést elkövette. Ez mérlegelést nem enged az elsőfokú bíróságnak a jogalap körében.
- [26] A Kúria csak a rendőrség által prezentált bizonyítékokra alapította döntését. Az alsófokú bíróság által felderített történéseknek a jogi megítélése jogkérdés, ekként ennek a felülvizsgálati eljárásban is helye kell, hogy legyen. A felülvizsgálati eljárás azonban nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítéletől eltérő következtetésre lehet jutni. Ehhez képest a Kúria a bizonyítékok körét indokolatlanul és okatlanul leszűkítette, az ekként megmaradt bizonyítékokat felülmérlegelte és ezek alapján utasította a Törvényszéket, hogy a megismételt eljárásban a határozatot arra figyelemmel kell meghoznia, hogy az indítványozó a terhére rótt szabályszegést elkövette. Ezzel a Kúria gyakorlatilag az érdemi döntést is teljes mértékben a maga hatáskörébe vonta, elvonva a Győri Törvényszék diszkrecionális jogkörét a jogvita eldöntéséhez.

- [27] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [28] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. A kérelmező magánszemély alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll, mivel a jogerős ítélettel befejezett bírósági eljárásban felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, az indítvánnyal támadott jogerős ítélettel szemben ugyanis további rendes jogorvoslati lehetőség nem állt rendelkezésére. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó szabályokat [Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. § (1) bekezdés] és kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmények megállapítására, előadja az eljárás megindításának indokait, a felhívott Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, valamint megjelöli a támadott jogszabályi rendelkezéseket és bírói döntést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt szabályait. Az indítvány ekként eleget tett az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek.
- [29] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjog panaszt bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. E feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [30] Az indítványozó álláspontja szerint jelen ügyben az okozta a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, hogy a Kúria a felülmérlegelés tilalmába ütköző módon szűkítette le a bizonyítékok körét, a bizonyítékokat hibásan értékelte és mindezek alapján adott kötelező utasítást az elsőfokú bíróságnak arra, hogy állapítsa meg, hogy az indítványozó elkövette a szabályszegést – mindez pedig a megismételt eljárásban hozott jogerős ítélet alkotmányosságára is értelemszerűen kihatott.
- [31] A felülmérlegelést illetően elsőként abból kell kiindulni, hogy az Alkotmánybíróság korábbi döntései szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembe vételével. Ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárás meg kell, hogy feleljen ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Ide sorolható többek között a bírósághoz fordulás joga {3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]–[13]}, a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}, a törvény által létrehozott bíróság {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]–[34]} független és pártatlan eljárásának követelménye {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]}, a perek észszerű időn belül való befejezésének követelménye {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [38]}, az indokolt bírói döntéshez fűződő jog {7/2013. (III.1.) AB határozat, Indokolás

[28]. A tisztességes bírósági eljárás követelményrendszere azt a célt szolgálja, hogy csak e követelmények teljesítésével lehet alkotmányosan véglegesnek számító, érdemi, a jogot megállapító döntést hozni {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}. A tisztességes eljárás iránti elvárás lényege, hogy a jogalkalmazás részéről az érintettet ne érje a döntési jogkör diszkrecionalitásával nem igazolható meglepetés {9/2023. (VI. 20.), Indokolás [98]}.

- [32] Ehhez képest az Alkotmánybíróság a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatában kimondta azt is, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait illetően, beleértve azt is, hogy melyik jogorvoslati fórum mennyiben mérlegelheti (mérlegelheti felül) a bizonyítékokat. A felülmérlegelés tilalma a közvetlenség nem kodifikált, az eljárásjogi szabályokból levezetett elvével hozható összefüggésbe. Ez abból az alapfeltevésből következő, hogy az(ok) a bíró(k) tudja(k) a leghelyesebben mérlegeléssel megállapítani egy bizonyíték bizonyító erejét, aki(k) a bizonyítékokat – rendszerint szóbeli tárgyaláson – közvetlenül megvizsgálta(k). Sem a felülmérlegelés abszolút tilalma, sem az alól meghatározott körű kivételek léte a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogból nem vezethető le. {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83]}, 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [23]-[25], 3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11], 3249/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [33] A 3085/2013. (III. 27.) AB végzésében az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy a törvényi szabályok és a bírósági joggyakorlat alapján nem kizárt, hogy a Kúria jogszabálysértést állapítson meg „a felülvizsgált ítéletben megállapított tényállással összefüggésben, ha az nyilvánvalóan helytelen, kirívóan okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmazó következtetésen alapszik” (Indokolás [16]). Az, hogy a Kúria esetlegesen bizonyítékok felülmérlegelésével jutott az alsóbbfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontra, önmagában szintén nem vet fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet a tisztességes eljáráshoz való alapvető joggal összefüggésben {3539/2023. (XII. 21.) AB határozat, Indokolás [37]}.
- [34] Önmagában tehát a Kúriának azon tevékenysége, miszerint kirívóan okszerűtlennek és jogszabálysértőnek minősíti a felülvizsgálati eljárás során az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárást és megállapított tényállást, nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, ekként az Alkotmánybíróság ezt az indítványozói hivatkozást, illetve az állított sérelem elsőfokú ítélet alkotmányosságára való kihatását érdemben nem vizsgálhatja.
- [35] A Kúria kötelező iránymutatása akkor vetheti fel a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, ha a Kúria túlterjeszkedik döntési jogkörén. Nem önmagában a jogkérdésben való iránymutatás az, ami felveti az alaptörvény-ellenességet, hiszen a Kúria Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésén alapuló, alkotmányos, jogegységesítő tevékenységéből fakad az, hogy jogkérdéseket véglegesen eldöntsön, és e gyakorlat

követése révén kiszámíthatóvá tegye az ítélkezési gyakorlatot. A döntési jogkörön való túlterjeszkedés azonban ahhoz vezethet, hogy nem pusztán jogkérdést dönt el a Kúria, hanem magát az ügyet is, miközben megváltoztatási jogköre közigazgatási perekben nincsen (ahogyan erre a Kúria végzése utalt is). A jogi iránymutatásból fakadó következményeket az új eljárást lefolytató bíróságnak kell levonnia. A Kúria döntése pedig a bíróságra nézve kötelező, hatályon kívül helyezéshez vezethet, ha annak tartalmát az elsőfokú bíróság nem követi. Másrészt ugyanakkor ez – vagyis a nem követés – nem abszolút hatályon kívül helyezési ok, az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a bizonyítás eredményeként juthat eltérő következtetésre, eltérhet a Kúria kötelező döntésétől, ha a bizonyítási eljárás lefolytatása alapján a tényállás megváltozik és emiatt indokolatlan a Kúria döntésének a követése. Értelemszerűen hozhat eltérő döntést akkor is, ha megváltozik a jogi környezet.

[36] Jelen ügyben az indítvány szerint állított felülmérlegelés és döntési jogkörön túlterjeszkedő kötelező iránymutatás elsőfokú (és jogerős) ítélet alkotmányosságára kihatása kapcsán megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban bizonyítást folytatott le. A bizonyítás során figyelembe vette a felek nyilatkozatait, okiratokat, kép- és hangfelvételeket, illetve tanúvallomásokat, ezeket egyenként és összességében is értékelte és – ellentétben a Kúriával – nagyobb súllyal fogadta el az elfogulatlan tanú vallomását mint a rendőrökét. A tanúvallomásokat egymással, illetve a videofelvétellel is szembevetette, összevetette és ekként jutott arra a következtetésre, hogy megvalósult a szabályszegés. A jogerős ítélet indokolását tekintve – abból kitűnően – megállapítható, hogy a bíróság (ellentétben az indítványban foglaltakkal) a Kúria döntését nem mechanikusan végrehajtva folytatta le a megismételt eljárást és állapította meg a tényállást, majd vont le abból a jogszabálysértés elkövetésére vonatkozó következtetését.

[37] Az indítványban foglaltak kapcsán megjegyzi az Alkotmánybíróság, miszerint kétségtelen általános elv, hogy a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje; a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése, és védett a mikénti mérlegelése.

[38] Ezt a különböző jogágak szerinti eljárási jogok egyaránt (bár sajátosságukhoz mérten, illetve igazodóan) rendezik. Azon egyszerű oknál fogva, hogy alapvető követelmény, miszerint tényből kell következtetést vonni. A tényből vont ténybeli és jogi következtetés közti különbség, hogy előbbi még (jogi) értékelő tartalommal nem bír, nem bírhat, ekként az ilyen következtetés a történeti tényállás része. Utóbbi viszont már nem ténybeli megállapítás, hanem valamely jogtétel (törvényi tényállási elem) igazolása, azzal való megfeleltetés, ekként jogi értékelés.

- [39] Különböző tehát, amikor a bíróság a bizonyítékokat méri össze, mérlegeli, s annak eredményeként tényt, tényállást állapít meg, és amikor a már megállapított tényeket (a bizonyítékoktól, illetve azok forrásától függetlenül) veti össze a törvénnyel. Bizonyítás és jogi értékelés egymást feltételezi, azonban egymástól elkülönül.
- [40] Következésképpen, ha az alapul szolgáló jogági szabályozás szerint – mint jelen ügyben – az eljárás megismétlése (hatályon kívül helyezés folytán) bizonyítás felvételére is kiterjedő, akkor értelemszerű, hogy a hatályon kívül helyező bíróság felülbírálati jogkörében vizsgálja a ténybizonyítás eljárásjogi helyénvalóságát. Ez azonban nem felülmérlegelés, azon egyszerű oknál fogva, hogy nem megváltoztatáshoz, hanem hatályon kívül helyezéshez vezet. Az új (megismételt eljárásban) pedig újból lehetőség van ténybeli megállapításra, ami pedig – szintén értelemszerűen – feltételezi az ekkor rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelését (ehhez képest a korábban is megvolt bizonyítékok újra mérlegelését, egybevetését), majd annak eredményeként a tényre vont következtetést, aminek alapján pedig az adekvát jogkövetkeztetést. Következésképpen az új bizonyítás alapján az eltérő tényállás és a bizonyítékok eltérő értékelése különböző. Ha eltérő tényállás megállapítására van törvényi lehetőség, akkor az magában foglalja a bizonyítékok eltérő értékelését, a felülmérlegelést.
- [41] Az indítvány ekként a bírói ítélettel összefüggésben nem vetett fel az Abtv. 29. §-a szerinti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [42] 4. Ehhez képest az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá.
- [43] Ekként az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére, visszautasította.

Budapest, 2024. július 16.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné Dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró